

Cena numeru
w Krakowie **250.000mk**
na prowincji:

PRENUMERATA MIESIĘCZNA
W Krakowie bez odn. 6.500.000
Na prowincji . . . 7.500.000
Zagranicą . . . 11.000.000

ILUSTROWANY

KURIER CODZIENNY

Ceny ogłoszeń: drobne ogłoszenia za słowo zlp. 0'10 — dla poszukujących posad zlp. 0'05 — za słowo drobne o treści matrymonial. zlp. 0'12 wiersz milim. jednoszpaltowy zlp. 0'15 — wiersz w rubryce „Nadesłane” zlp. 0'35 — wiersz milimetrówy po kronice zlp. 0'40
Ogłoszenia przed tekstem wiersz milimetrówy zlp. 0'50 — Za układ tabelaryczny kombinow. 50%, kolorowy 100%. Nekrologi do 60 mm. 50% taniej. Od cen powyższych żadnych opustów się nie udziela.
Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — (Za terminowe zamieszczenia wszelkich ogłoszeń Adm. nieodpowiada). — Ceny powyższe obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

1 zł. p. = 1.830.000 Mkp. Ceny ogłoszeń złotych polskich obliczonych po urzędowym kursie franka złotego, podawanego codziennie w „Monitorze”.
Tel. Red. Nr. 3292 i 4450. — Tel. Adm. Agencji i prenum. Nr. 3542 — Kraków, Basztowa 13. — Konto czekowe P. K. O. Nr. 149.725. — Konto żyr.: Ziemski Bank Kred. Kraków.

Rok XV.

Kraków, wtorek 5 lutego 1924.

Nr. 35.

Prezydent Wilson zmarł.

Londyn. (PAT) Reuter donosi z Waszyngtonu, że był prezydent Wilson zmarł.

Ostatnie chwile Wilsona.

Londyn. (PAT) Z Waszyngtonu donoszą, że Wilsona słabną z godziny na godzinę. Chociaż nie może mówić.

Paryż. (PAT) Wolff. „Chicago Tribune” donosi z Waszyngtonu, że Wilson koło godz. 19

popadł w omdlenie.

Wiadomość o śmierci prez. Wilsona odbija się w Polsce, pojętnem, a żalobnem echem. Zmarł bowiem nie tylko wielki mąż stanu, nie tylko człowiek, który zdecydowawszy o udziale Ameryki w wojnie światowej przechylił szalę zwycięstwa na rzecz wolności i kultury, ale przede wszystkim zmarł serdeczny przyjaciel

Polski i jeden z jej wskrzeszcicieli.

— Polska nigdy nie zapomni Wilsonowi, że wysunął wśród swych 15 warunków pokoju żądanie niepodległości i zjednoczenia Polski, i że potem na kongresie wersalskim bronił naszych praw do należnych nam granic, do Gdańska i Śląska.

Pamięć o Wilsonie nie zaginie w sercach narodu polskiego!

Groźne zaburzenia w południowej Rosji.

Przesunięcie wojsk z Moskwy dla stłumienia zaburzeń.

Charków. (Rps.) Do Charkowa nadeszły wiadomości o nowych zaburzeniach, jakie wybuchły na południu. W południowej części gub. Połtawskiej i w północnej części gub. Chersońskiej zaburzenia przybrały charakter żywiłowy.

Śmierć Lenina została wykorzystana przez agitatorów scw., jako pretekst dla organizowania ruchu „w obronę władzy sowieckiej”, której ja

koby grozi niebezpieczeństwo po śmierci Lenina. Dzięki fantastycznemu pogłoskom, nadchodzącym z Moskwy, na południu panuje nadzwyczajny nerwowy nastrój.

Centr. Kom. partji komunistycznej na nadzwyczajnym posiedzeniu uchwalił przerzucić z okręgu moskiewskiego kilka oddziałów wojska do charkowskiego okręgu wojskowego.

Ustrój komunistyczny w Rosji przekreślony

Wprowadzenie podatku pieniężnego według obszaru uprawianej ziemi.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Lwów, 3 lutego. (A) Z pogranicza polsko-rosyjskiego donoszą: Ogłoszony został dekret Sownarkomu, wprowadzający całkowitą zmianę w dotychczasowym systemie podatkowym w Rosji sow.

Mianowicie dekret ten znosi zupełnie oślawiony system podatku zbożowego w naturze, t. zw. „prodnalogu”, który ma być odład zastąpiony przez podatek pieniężny, wyznaczony w stosunku do obszaru uprawianej ziemi.

Aby ocenić znaczenie tej reformy, trzeba zaznaczyć, że faktycznie jest to zniesienie jednej z głównych dotąd podstaw, na których opiera się ustrój sowiecki w Rosji, gdyż cała produkcja rolna ogłaszana była jako własność państwa, a rolnicy mieli tylko t. zw. kwantum konsumpcyjne.

Jest to więc zerwanie z systemem komunistycznym, a powrót do systemu kapitalistycznego.

Wiedeń miejscem rokowań rumuńsko-rosyjskich.

Enkareszt (PAT). Orientradio. Rząd rosyjski w odpowiedzi swojej do rządu rumuńskiego, dotyczącej miejsca rokowań, mających odbyć się między Rosją a Rumunią w kwestjach spor-

nych, zaproponował Wiedeń jako miejsce rokowań. Rząd rumuński zgodził się na tę propozycję.

Traktat włosko-rosyjski zawiera uznanie rządu sowieckiego.

Rzym (PAT). Agencja Volla donosi, że traktat włosko-rosyjski zawarły po przezwycięzeniu dużych trudności. Wedle dzienników, podpisanie tego traktatu nastąpi w pierwszych dniach przyszłego tygodnia. Idzie tu wprawdzie tylko o traktat handlowy, posiada on jednak także duże znaczenie polityczne, ponie-

waż zawiera uznanie de jure rządu sowieckiego. Wczoraj odbyło się czterogodzinne posiedzenie ebastronnych delegatów pod przewodnictwem Mussoliniego. Także dziś przedpołudniem obradowało plenarne posiedzenie delegatów. Ustalanie tekstu zajmie jeszcze kilka dni czasu.

Co poprzedziło rozwiązanie parlamentu japońskiego?

Burzliwe sceny przed ogłoszeniem rozwiązania. — Bójka w Izbie.

Londyn (PAT). Wedle Reutera rozwiązanie parlamentu japońskiego poprzedziły burzliwe

sceny. Opozycja w Izbie niższej zarzuciła rządowi, że był zamieszany w sprawę zamachu na

pociąg, w którym jechali członkowie opozycji. Gdy minister kolei chciał zabrać głos, celem udzielenia odpowiedzi, wtargnęło do Izby trzech ludzi, którzy wyprowadzili a sali prezydenta Izby. Przyszło do bójki w Izbie. Posiedzenie zostało przerwane, a po podjęciu posiedzenia prezydent ministrów niespodziewanie odczytał dekret o rozwiązaniu parlamentu.

Obrady Rady naczelnej P. S. L. Piasta.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 3 lutego. (Z) Przez cały dzień wczorajszy obradowała w gmachu sejmowym Rada naczelna P. S. L. „Piasta”. W obradach wzięli udział posłowie tego stronnictwa, oraz szereż zaproszonych osób z poza Sejmu, m. in. Skalski, Wojdałowski i Starcewski. Po załatwieniu kilku spraw natury formalnej marsz. Rataj wygłosił referat o polityce zagranicznej. W dyskusji zabierali głos Kiernik i Michalkiewicz.

Następnie powtórnie przemówił p. Rataj, który w odpowiedzi p. Kiernikowi wyraził wątpliwość co do możliwości zrealizowania postulatów, dotyczących Rosji. Celem uzgodnienia wyrażonych zapatrywań i zredagowania odpowiednich rezolucji wybrano podkomisję, w której skład weszli Kiernik, Kunczewicz, Bobek i Erdman. W godzinach popołudniowych wygłosił referat p. Witos.

Wydział giełdowy P. K. O. zostanie otwarty w marcu.

Warszawa, 3 lutego. (Z) Wydział giełdowy P. K. O. skasowany w grudniu otwarty zostanie ponownie 1 marca.

Waluty zagraniczne spadają.

Warszawa, 3 lutego. (Z) W dniu wczorajszym sytuacja na giełdzie nieurzędowej nie uległa zmianie. Kursy walut kształtowały się niżko. Dolar oddawano po 9 milionów.

Ludendorff pogodził się z Erhardtem.

Berlin. (PAT) Ludendorff, który oficjalnie ma się znajdować w domu, jako w więzieniu, z którego mu się nie wolno pod słowem honoru wydać, wygłosił mowę w monarchijskiej organizacji handlowców, w której wzywał do uwolnienia Niemiec od wrogów wewnętrznych i zewnętrznych. Słychać, że Ludendorff pogodził się z kapitanem Erhardtem, z którym się poróżnił po zajęciach listopadowych. Komentują to w ten sposób, że Erhardt jest przyjacielem komisarza generalnego Kahra i obecnie pogodził się z Ludendorffem, aby mieć na niego wpływ i złożyć możliwe nieprzyjemne momenty, jakie może przynieść rozpoczynający się w krótkie proces przeciw Ludendorffowi

Co dzień niesie?

Kraków, 4 stycznia.

Uroczysta akademія ku czci Włodzimierza Tetmajera.

W sobotę 2 b. m. odbyła się w teatrze miejskim im. J. Słowackiego uroczysta Akademia ku uczczeniu pamięci Włodzimierza Tetmajera.

Teatr wypełniła po brzegi publiczność, reprezentując świat polityczny, literacki i naukowy naszego miasta. Obok tego pięknie odbijały stroje włościan, którzy licznie przybyli oddać hołd cieniem swego pracownika i opiekuna.

Po słowie wstępnym dyr. Trzebińskiego, przemawiał przy wlocie marsza żałobnego Chopina przez Wodzinowski, ujmując działalność zmarłego na polu sztuki, poczem dłuższy referat o Tetmajerze, jako poecie wygłosił prof. Pochmarzki. Prelegent na podstawie przeważnie rekopisownego materiału przedstawił zasadnicze tony lutni Wł. Tetmajera, podkreślając jego umiowanie rycerstwa, idei niepodległości, dążenie do zgrania wsi z miastem, a wreszcie w słowach pełnych liryzmu odmalował dramat dworku Bronowickiego na tle bohaterkiej śmierci syna, podpor. Kazimierza Tetmajera.

Deklamacja p. Biłkowskiego „Na Dom Bronowski“ przy dźwiękach orkiestry Zw. Muzy-

ków Pol. wzruszyła głęboko słuchaczy, wywołując w wielu oczach serdeczne łzy.

W długim wywodzie przedstawił działalność ś. p. Włodzimierza na polu politycznym p. Ray, przeprowadzając dzieje bogatej działalności zmarłego, aż do dni ostatnich.

Rewię hódów składanych cieniem zmarłego rozpoczął imieniem „Strzelca“ i Związku Legionistów p. Tomaszewicz, zaznaczając krótko pracę Wł. Tetmajera nad budowaniem zbrojnego ruchu od początku zaistnienia Strzelca, aż do ostatnich dni życia, ukończenie sprawy niepodległości i gorące przywiązanie do wojska, oraz idei strzeleckiej. Mówca zakończył deklaracją, iż zarówno Strzelcy, jak Zw. Legionistów uważają za swoją nacelną ideę: budowanie silnego orężnia i moralnie Państwa — a więc to ideały, jakie wiodły w szeregi Strzelca ś. p. Wł. Tetmajera.

Następny hołd złożyli przedstawiciele ludu bronowickiego pp. Byrła i Serczyk z Tow. Imieniem Rady Sztuki, Klubu Społecznego i Szkoły Przemysłu Art. — p. Raska. Imieniem Podhala dr. Kipta; imieniem komitetu sztabu dla 20 p. p. — p. Górski, na koniec delegacja oficerów w imieniu której przemówił mjr. Walczyński.

Akademii cechował nastrój uroczysty i pociśniony.

Wystawę prac Wł. Tetmajera w Pałacu Sztuki otworzył prez. Wodzinowski.

Zadnego zamachu na prez. min. Grabskiego nie było.

Plotka o zamachu manewrem czarnogłodziarzy.

Przez dwa ostatnie dni kursowały uporne pogłoski po Krakowie i prowincji o rzekomych zamachach na prez. min. i min. skarbu, Grabskiego. Wobec ustawicznych zapytań zwróciły się telefonicznie do Warszawy i okazało się, że mamy do czynienia z plotką, wyszłą z pałacu. Zadnego zamachu na prez. min. Grabskiego nie było, ani najmniejszych prób zamachu.

Nie ulega więc wątpliwości, iż plotka o rzekomym zamachu została sfałszowana przez macherów gisłowych, którym nie na rękę działalność min. Grabskiego, a dwa bezpośrednio po sobie następujące święta pozwoliły żerować i wyżywiać popołach, jaki swą plotką wywołał.

Drożyzna wzrosła w styczniu o 149,74%

Z Warszawy donosi (Z): Komisja drożyżniarska głównego urzędu statystycznego na posiedzeniu 2 lutego ustaliła, że w okresie od 15 do 31 stycznia w porównaniu z pierwszą po-

łową stycznią drożyżnia wzrosła o 3172 proc. W ten sposób wzrost drożyżni w całym miesiącu styczniu wynosi 149,77 proc.

Rotszyldowie i „Lewiatan“ akcyonaryuszami „Banku Polskiego“.

„Lewiatan“ chce mieć 52% — Rotszyldowie działają przez Bank Dyskontowy.

(stn) Koło akcji „Banku Polskiego“ skupia się coraz większe zainteresowanie świata wielkiego przemysłu i wielkiego kapitału. Jak wiadomo, oprócz 3000 akcji, zapisanych przez drobnych subskrybentów, trzy wielkie banki (Cukrowników, Przemysłowców i Związku Spółek i Solvay) deklarowały już zapłaty na około 15.000 akcji Banku Polskiego (wszystkich akcji jest 1 milion).

Niezależnie od tego — jak donosi, dobrze zwykle poinformowana w tych sprawach kłódka „Republika“ — Centralny związek przemysłu, handlu i finansów (Lewiatan) rozpoczął akcję o-

zdobycie możliwe wielkiego wpływu na Bank i w tym celu p. Andrzej Wierzbicki stara się skłonić przemysł do subskrybowania 52 procent akcji.

Również do konkurencji o wpływ staje grupa zagraniczna, a mianowicie wielkie banki.

Spreżoną główną w tej akcji jest z wielkich banków warszawskich — Bank Dyskontowy, oparty o wiedeńską „Oesterreichische Credit-Anstalt“ tamtejszych Rothschildów.

Bank Dyskontowy, jak wiadomo, już subskrybował akcję Banku Polskiego za 350.000 dolarów.

Krwawy dramat miłosny.

Kochanek otruił kochankę i jej dziecko — poczem zranił ją ciężko
wystrzałem rewolweru, a następnie poderznął sobie gardło.

(cz) Kilka dni temu mieszkańcy Nowego Sącza byli świadkami niezwykłej tragedii, której to stanowią zawiązkiem miłości.

Oto b. przodownik policyj państwa, N. Legutko, oddawna już utrzymywał stosunki z panią M. N., która jednakże mniejsza pałała doń namiennością. Legutko widząc, że kochanka nie dotrzymuje mu wierności, postanowił się wrodo na nią zemścić. Stosowna chwila nadarzyła się rychło. Oto, kiedy kilka dni temu L. przyszedł w odwiedziny do swej bogdanicy, gdzie ku swemu przerażeniu zastał nieznajomego mu bliźni męczyznę. Kiedy rywał opuścił mieszkanie p. M. N. — b. przodownik wyspał do szklanki s-

herbałą swej bogdanicy, dziecku jej i sobie większą dozę jakiejś tajemniczej trucizny.

Kiedy atoli nie było widać skutków trucizny L. dobył rewolweru i kilkakrotnie strzelił w stronę p. M. N., raniąc ją ciężko. Ponieważ zapas naboju wyczerpał się, Legutko w pasy porwał ze stołu nóż kuchenny i poderznął sobie gardło.

Na krzyk rannej M. N., zbiegli się sąsiedzi, którzy natychmiast przewieźli w stanie nieprzytomnym do szpitala wraz z dzieckiem, które da wało już słabe znaki życia.

Morderca po kilku godzinach męczarni wyzionął ducha.

Głos z za grobu żąda przeniesienia zwłok.

Z Częstochowy donosi (Z). Do zarządu gminy żydowskiej w Częstochowie zgłosił się stróż cmentarza katolickiego i oświadczył, że we śnie miał mu się zjawić kilkakrotnie jakiś żołnierz, który oświadczył mu, że jest żydem i jest wsku-

tek tego niewłaściwie pochowany na cmentarzu katolickim. Ostatnio miał mu się zjawić we śnie jeszcze raz i nalegał nań, aby o tem doniósł do gminy żydowskiej.

Zarząd gminy zakomunikował to niezwykle

doniesienie rabinowi, który zwołał zaraz rabinat, celem zbadania sprawy.

Tymczasem zgłosiła się jakaś przeżydną żydówka, która oznajmiła, że poznałkę syna, którego od czasu, kiedy wstąpił do wojska niewidziała. Niedawno syn zjawił się jej we śnie i oznajmił, że pochowany jest na cmentarzu katolickim w Częstochowie. Rabinat rozpoczął badania. Okazało się, że przed kilkoma laty pochowano zwłoki jakiegoś żołnierza, który nie miał żadnych dokumentów, prócz przepustki wystawionej na nazwisko Maurycy Kapusta. Z racji polskiego brzmienia nazwiska pochowany został na cmentarzu katolickim. Wobec takich okoliczności, władze wojskowe zezwoliły na ekshumację i zwłoki pochowano po raz drugi, wedle rytuału żydowskiego.

—o—

Przisiejszy numer „Ilustr. Kurjera Codziennego“ zawiera 8 stronice druk.

—o—

(S) ŚNIEŻYCA. Przez całą noc z soboty na niedzielę szalała w naszym mieście śnieżycą, która zawalała ulice miastem grubym pokładem śniegu. Wskutek obfitego opadu śniegu tak ruch pieszy jak i kolowy, zwłaszcza w godzinach porannych był nadzwyczaj utrudniony.

EGZAMIN KWALIFIKACYJNY dla nauczycieli szkół powszechnych przed Komisją egzaminacyjną w Krakowie rozpocznie się dnia 18 marca 1924, w 7-klasowej szkole powszechnej męskiej im. J. Kochanowskiego ul. Lorelańska L. 16. Udokumentowane podania należy wnieść drogą służbową do Komisji egzaminacyjnej w Krakowie ul. Podzamcze L. 1. Termin wnoszenia podań do końca lutego 1924 r.

WIELKIE WIDOWISKO REDUTOWE urządzone w salach Starego Teatru przez Artystów Teatru im. Słowackiego odbędzie się w sobotę 9 bm. w programie: pochód zmaturalizowanych ról tytułowych i innych świetnych postaci, dalej loterya fantowa, na grody za bezinteresowną piękność, oraz udatną kombinację kostiumową. Część dochodu przeznaczona na rzecz komitetu ratunkowego dla dzieci. Bilety do nabycia w gmachu teatru; dla pp. akademików i woj. skłowych zniżkowa.

ZNALAZIONO ZŁOTY PIERSIÓNEK, zgubiony na Reducie Prasy. Można go odebrać po należytem wylegitymowaniu się w Administracji „Il. Kurjera Codziennego“.

(S) POŻAR. W dzień Matki Boskiej Śnieżnej wyjechała populudnia straż pożarna na ul. Karmelińska 1. 7, gdzie wybuchnął ogień kominowy. Pożar ugaszono.

(S) PODRZUTEK. W bramie domu przy ul. Krowodrzeskiej 1. 16, znalazł posterunkowy z obchodu, podrzucone dziecko płci męskiej w wieku około 3 miesiąca, którego oddano do miejskiego „Złobka“.

(S) ZBIEGŁ Z 1½ MILIARDEM. Abraham Weiss, lat 18, posłany przez swego pracodawcę Salomona Lebensteina, zam. przy ul. Dietelowskiej po odbiór gotówki 1½ miliona mk., gotówkę tę sobie przywłaszczył — poczem zbiegł.

(S) OFIARA ŚNIEŻYCY. W nocy z soboty na niedzielę zawiadomiono tuł, starych Pogotowia ratunkowego, że w fabryce wódek „Krukusa“, robotnik Łęźniak Franciszek uległ nieszczęśliwemu wypadkowi. Mianowicie szalona wichura wyrwała dużą bramę, która runęła na Łęźniaka. Nieszczęśliwy doznał złamania kości miednicowej i potłuczenia całego ciała. Ofiarę skierowały odwiezione do szpitala.

(S) ZATRUCIE GASEM. Wczoraj rano zawezwano Pogotowie ratunkowe na ul. Miodową 1. 45, gdzie p. J. M. urzędnik bankowy uległ zacczadzeniu gazem świetlnym. Lekarz pogotowia po zastosowaniu środków leczniczych, pozostawił chorego opiece domowej.

(S) KIESZONKOWCY W MATNI. Policja aresztowała Emila Tiedricha, notorycznego złodzieja kieszonek, który usiłował skraść na tuł, dworcu kolejowym B. Bromowi większą gotówkę. Nadto aresztowano Głowackiego Leona, lat 27, pod zarzutem kradzieży kieszonek 70 mil. marek na szkole Jana Trojanca z Kaszowa podczas targu w Rynku Kleparckim.

(S) ARRESTOWANIA. Aresztowano Maryę Działkównę, lat 20, pod zarzutem znaczącej kradzieży garderoby, wartości 600 mil. mk. na szkole swego służbodawcy Władysława Tycheo z Wiehliki.

Ludwikowi Jaskule skradzione na tandecie z kieszeni marynarki portfel czarny z gotówką 3 mil. mk. i dokumentami osobistymi.

Z kraju.

(Z) ZE ŚWIATA DZIENNIKARSKIEGO. W Kaliszu pobogostawiony został związek małżeński dziennikarza znanego we Lwowie i Poznaniu p. Zdzisława Trandy z p. Marią Esserówną.

(Z) OTWARCIE SZKOŁY LOTNICZEJ. Wczoraj nastąpiło w Poznaniu uroczyste otwarcie pierwszej szkoły lotniczej, zorganizowanej staraniem pierwszego towarzystwa lotniczego.

(Z) SPADŁ Z 5-GO PIĘTRA I ŻYJE. W czasie zabawy z okazji imienin w Warszawie przy ul. Złotej 1. 43, 20-letni blacharz Marzec w stanie nie-trzeźwym spadł z balkonu 5 piętra i... życia jego nie grozi niebezpieczeństwo.

Ze świata.

WRANGIEL WYDALONY Z JUGOSŁAWII. Wedle wiadomości z Białogrodu, generał Wrangiel został wezwany do opuszczenia Jugosławii.

KOMUNISTYCZNY SKŁAD AMUNICJI W NIEMCZECH. W Gräfenthalu znaleziono wielki skład materiałów wybuchowych, należący do komunistów. Według doniesienia dzienników w składzie tym znalazł się ogromny ilości dynamitu.